

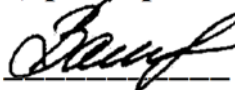
**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

**Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)**

Кафедра економіки та міжнародних відносин

**ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ВТЕІ КНТЕУ**

 Н. Л. Замкова

26 06 2020

ТЕОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

THEORY OF INTERNATIONAL RELATIONS

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«бакалавр»	/ bachelor
Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»	/ International Relations
Спеціальність	292 «Міжнародні економічні відносини»	/ International Economic Relations
Спеціалізація/ Освітня програма	«Міжнародний бізнес»	/International Business

Розробник: Мельничук О.П., канд. екон. наук

Гарант освітньої програми «Міжнародний бізнес» - Давидюк Л.П. , канд. екон. наук

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри економіки та міжнародних відносин 12 червня 2020, пр. № 8; засіданні вченої ради факультету економіки, менеджменту та права 15 червня 2020, пр. № 6; засіданні вченої ради інституту 26 червня 2020, пр. № 6.

Рецензенти: Павлюк Т.І. , канд. екон.наук
Кравенська Т.В., директор ТОВ «Вінінтертрейд»

Редактор: Фатєєва Т. Д.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.В.

Підп. до друку 03.08.2020 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 1,27.
Обл.-вид. арк. 0,95. Тираж 5. Зам. № 255.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ КНТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів загальних теоретичних основ наукового мислення, отримання необхідних знань основ міжнародних відносин та зовнішньополітичної діяльності України, проблем глобалізації та міжнародних інтеграційних процесів.

Предметом навчальної дисципліни «Теорія міжнародних відносин» є закономірності міжнародних відносин, світова і міжнародна політика, зовнішня політика окремих держав, тенденції розвитку світового політичного процесу.

Основними завданнями дисципліни є:

визначити коло теоретичних знань, включаючи як класичні надбання теорії міжнародних відносин, так і новітні її досягнення;

надати студентам системні теоретичні знання з міжнародних відносин, які необхідні для формування навичок професійної роботи;

ознайомити студентів із основними методами теоретичного дослідження, головними школами і напрямками в ТМВ, системою та суб'єктами міжнародних відносин, їх потребами, інтересами та цілями, конфліктним і кооперативним виміром міжнародних відносин;

вказати на можливі сфери застосування знань, отриманих в ході навчання; навчити студентів використовувати теоретичні знання при аналізі поточних міжнародних подій тощо.

Результати вивчення навчальної дисципліни її місце в освітньому процесі.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Теорія міжнародних відносин» для освітньої програми «Міжнародний бізнес» є формування комплексу компетентностей:

загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

фахові компетентності:

СК 1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

СК 2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.

СК 3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку.

СК 4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

СК 5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

СК 6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

СК 7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

СК 8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

СК 9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

СК 10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

СК 11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

СК 12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

СК 13. Здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах.

СК 15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

СК 16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Міжнародний бізнес» полягають:

РН 8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції. (Тема 2,3,4,7,8,9)

РН 9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій. (Тема 3,7,9)

РН 10. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку. (Тема 4,7,8,9)

РН 11. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях. (Тема 7,9)

РН 15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними. (Тема 4,5,9,11,12,13)

РН 16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками. (Тема 7,8,9,10)

РН 17. Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України. (Тема 11,12,13,14)

РН 18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків. (Тема 2,3,4,5,14)

РН 19. Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин. (Тема 4,11,14)

Критерії оцінювання результатів навчання

Рівні компетентності	За шкалою КНТЕУ	Критерії оцінювання
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні **80:20**, де **80** - максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, **20** - результат поточної успішності відповідно до шкали переводу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл (тематичний план)

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин / кредитів	з них			
		лекції	практ	СРС	
Тема 1. Теорія міжнародних відносин як наука і навчальна дисципліна	14	2	2	10	ІЗ, СУН
Тема 2. Класичні традиції і парадигми у вивченні міжнародних відносин	12	2	2	8	ІЗ, КТ
Тема 3. Сучасні школи та напрями в теорії міжнародних відносин	12	2	2	8	УО, СУН, Т, УО, КТ
Тема 4. Міжнародна система: суб'єкти, відносини, норми	14	2	2	10	УО, КТ
Тема 5. Цілі, інтереси і засоби учасників міжнародних відносин	14	2	2	10	КТ, УО,
Тема 6. Морально-етичні та правові аспекти міжнародних відносин	12	2	2	8	УО, ІЗ, СУН
Тема 7. Види та форми міжнародних відносин	14	2	2	10	УО, ІЗ, КТ
Тема 8. Міжнародні політичні відносини	12	2	2	8	УО, СУН
Тема 9. Міжнародні економічні відносини	12	2	2	8	ПО, КТ
Тема 10. Міжнародні відносини у сфері культури та інформації	14	2	2	10	КТ, УО, СУН
Тема 11. Засоби і методи регулювання міжнародних відносин	12	2	2	8	УО, ІЗ, СУН
Тема 12. Міжнародні конфлікти та кризи в сучасній світовій політиці	12	2	2	8	УО, ІЗ, КТ
Тема 13. Дипломатія як засіб регулювання міжнародних відносин	14	2	2	10	УО, СУН
Тема 14. Україна в сучасних міжнародних відносинах	12	2	2	8	УО, КТ
Разом	180/6	28	28	124	
Підсумковий контроль – екзамен					

Умовні позначення:

УО- усне опитування

ІЗ – індивідуальні завдання

СУН – система управління навчанням

MOODLE

ПО – письмове опитування

КТ – комп'ютерне тестування

СЗ – ситуаційне завдання

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Зміст дисципліни (теми програми)

Тема 1. Теорія міжнародних відносин як наука і навчальна дисципліна

Теорія міжнародних відносин як наука і навчальна дисципліна. Структура, завдання та функції теорії міжнародних відносин. Теорія міжнародних відносин у системі суспільних наук. Закономірності міжнародних відносин. Методологічні основи й методи дослідження. Міжнародні відносини як об'єкт дослідження. Міжнародні відносини як суспільне явище, їх сутність, характер і рівні. Основні особливості й чинники міжнародних відносин. Учасники міжнародних відносин, їх типологія та інтереси. Вітчизняна специфіка досліджень міжнародних відносин. Тенденції становлення теорії міжнародних відносин як наукової дисципліни в незалежній Україні.

Тема 2. Класичні традиції і парадигми у вивченні міжнародних відносин

Етапи становлення та специфіка науки про міжнародні відносини. Зовнішньополітичні уявлення політичної думки Стародавнього світу і античності. Конфуціанство і легізм про зовнішню політику держави. Фукідід – основоположник школи політичного реалізму. Зародження ідеалістичних поглядів на природу міжнародних відносин. Політична думка епохи Відродження і Нового часу про міжнародні відносини. Реалістичні традиції в трактуванні проблем міжнародних відносин.

Тема 3. Сучасні школи та напрями в теорії міжнародних відносин

Класифікація сучасних шкіл та напрямів міжнародних відносин. Політичний реалізм. Основні дефініції міжнародних відносин. Критерій Н. Спайкмена. Класичне визначення поняття “міжнародні відносини” та його інтерпретація у працях Г. Морґентау і Г. Кісінджера. Теорії лібералізму, неомарксизму. Геополітика як підхід до вивчення міжнародних відносин. Модерністські та постпозитивістські концепції міжнародних відносин. Основні тенденції в розвитку теорії міжнародних відносин наприкінці ХХ початку ХХІ століття. Суспільна значущість і проблематика дослідження міжнародних відносин.

Тема 4. Міжнародна система: суб'єкти, відносини, норми

Поняття та структура міжнародних систем. Ієрархія міжнародних систем та її основні закономірності. Типологія міжнародних систем. Найважливіші особливості та закономірності історичної еволюції міжнародних систем. Загальна теорія систем та її інструментальне значення. Закони функціонування й трансформації міжнародних систем. Критерії та особливості участі в міжнародних відносинах. Найпоширеніші означення суспільних одиниць, що беруть участь у міжнародних відносинах: суб'єкт міжнародного права, суб'єкт міжнародних відносин, учасник, сторона, фактор, актор, об'єкт.

Тема 5. Цілі, інтереси і засоби учасників міжнародних відносин

Інтереси, потреби, цілі та мотивація дій учасників міжнародних відносин. Суспільні інтереси, інтереси нації і держави: зміст, структура, співвідношення. Національно-державний інтерес. Безпека і виживання як основа національно-державного інтересу. Позиції Г. Моргентау та Р. Арона. Типологія цілей. Особливості ухвалення рішень учасниками міжнародних відносин. Основні засоби досягнень цілей на міжнародній арені, їх характеристика: переконання, переговори, загроза, сила. Стратегія як встановлення співвідношення між цілями і засобами в міжнародних відносинах.

Тема 6. Морально-етичні та правові аспекти міжнародних відносин

Значення моралі і релігії у сучасних міжнародних відносинах. Мораль та етика в міжнародному середовищі. Ідея універсальної моралі в міжнародних відносинах. Проблема нетотожності морально-етичних основ народів світу та її вплив на світову політику. Політичні та правові механізми реалізації міжнародних відносин. Специфіка взаємодій держав у межах міжнародних організацій. Принципи міжнародного права.

Тема 7. Види та форми міжнародних відносин

Видова структура міжнародних відносин. Проблеми ієрархічного рангування видів. Моделі видової структури міжнародних відносин. Позиції Я. П'єтрася та Г. Моргентау. Поняття "форми міжнародних відносин". Специфічні особливості інтеракцій в міжнародному середовищі. Форми міжнародних відносин: двостороння (білатеральна), багатостороння (полілатеральна) і колективна.

Тема 8. Міжнародні політичні відносини

Міжнародні політичні відносини в загальній системі міжнародних зв'язків: структура, механізми формування і тенденції розвитку. Функціонування глобальних, континентальних і регіональних політичних зв'язків: способи,

форми, вектори. Зовнішньополітичні стратегії держав сучасного світу. Міжнародні організації як суб'єкти міжнародних політичних відносин: міжурядові та неурядові.

Тема 9. Міжнародні економічні відносини

Економічна діяльність як особлива сфера суспільних відносин. Міжнародна економічна система як підсистема міжнародної системи. Суб'єкти (актори) міжнародних економічних відносин. Держави як учасниці міжнародних економічних відносин. Міжнародні міжурядові економічні організації. Міжнародні неурядові економічні організації. Транснаціональні корпорації. Субнаціональні територіальні одиниці в міжнародних економічних відносинах. Інтеграційні економічні процеси. Глобалізація економічних відносин.

Тема 10. Міжнародні відносини у сфері культури та інформації

Культура як суспільне явище. Міжнародне культурне середовище: тенденції розвитку. Урахування особливостей політичної та правової культури в системі міжнародних відносин. Релігія як носій культурних цінностей та одна з форм культури. Визначення ролі релігійного фактора в сучасному світі. Світовий інформаційний простір. Процес безперервного зростання інформації в соціальному та технічному прогресі, вирішенні глобальних проблем. Міжнародні інформаційні відносини на міжурядовому, неурядовому та міжособистісному рівнях. Інформаційний продукт та інформаційні послуги в контексті міжнародних відносин. Світовий інформаційний ринок. Поняття та сутність інформаційної безпеки країни.

Тема 11. Засоби і методи регулювання міжнародних відносин

Категорія “сили” як характеристики стану відносин між суб'єктами. Фактори та компоненти сили. Взаємодія категорій “ресурси”, “потенціал”, “сила”, “могутність”, “вплив”. Методи виміру силового потенціалу різних суб'єктів міжнародних відносин.

Складові силового потенціалу держави. Засоби силової політики, сфери застосування сили в міжнародних відносинах. Форми силового впливу. Різні аспекти сили в міжнародних відносинах (економічний, військовий, культурний, ідеологічний).

Сила і мораль в міжнародних відносинах. Міжнародне право та можливості застосування сили в міжнародних відносинах.

Поняття “центру сили” та “великої держави”. Явище рівноваги сил у міжнародній системі. Центри сили світової політики. Особливості процесу застосування сили в умовах сучасних міжнародних відносин.

Тема 12. Міжнародні конфлікти та кризи в сучасній світовій політиці

Поняття “суперечності”, “кризи”, “конфлікти” в міжнародних відносинах. Протиборство і співпраця на світовій арені. Міжнародний конфлікт як особлива форма зіткнення суспільних інтересів. Джерела виникнення, структура, функції, динаміка і механізми розвитку міжнародних конфліктів. Міждержавний конфлікт. Сучасна конфліктологія про природу і класифікацію міжнародних і міждержавних конфліктах. Основні підходи до вивчення міжнародних конфліктів у політичній науці. Природа міжнародних криз. Силовий чинник у світовій політиці. Шляхи виходу з міжнародних конфліктів: співвідношення силових і несилових засобів подолання конфліктних ситуацій. Головні механізми розв’язання міжнародних конфліктних ситуацій: переговори, роль “третьої сторони”, міжнародна медіація, мультиспрямована дипломатія тощо.

Тема 13. Дипломатія як засіб регулювання міжнародних відносин

Визначення поняття та суті термінів „дипломатія”, „дипломат”, „дипломатична служба”. Основні історичні типи та етапи у розвитку світової дипломатії. Українська дипломатія: історія та сучасність. Традиційні функції дипломатичних представництв. Ускладнення та розширення завдань дипломатичних представництв у сучасній дипломатичній практиці. Способи та засоби виконання дипломатичних функцій. Представництво інтересів третьої держави та її громадян.

Тема 14. Україна в сучасних міжнародних відносинах

Основні принципи, завдання та напрями зовнішньої політики України. Україна і міжнародні організації світового і регіонального рівнів. Курс України на інтеграцію в європейські та євроатлантичні структури. Україна в Раді Європи та ОБСЄ. Співробітництво України з Європейським Союзом: проблеми та перспективи. Партнерство України з Північноатлантичним альянсом. Україна в миротворчих операціях ООН.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
Знати: специфіку теорії міжнародних відносин як науки, особливості її становлення і розвитку та її місце у системі гуманітарних наук	<p style="text-align: center;">Тема 1. Теорія міжнародних відносин як наука і навчальна дисципліна</p> <p>Лекція №1</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місце теорії міжнародних відносин у системі політичних наук. 2. Предмет, об'єкт, методологія і методи теорії міжнародних відносин. 3. Історія міжнародних відносин. <p>Література: <i>основна:</i> 1,7, 8 <i>додаткова:</i> 11, 14, 15</p>	2
Вміти: аналізувати основні погляди науковців на природу міжнародних відносин	<p style="text-align: center;">Самостійна робота студентів</p> <p>Проаналізуйте основні погляди на природу міжнародних відносин у працях Конфуція, Аристотеля, Платона, Н. Макіавелі, Г. Гроція, Т. Гоббса, Дж. Локка, І. Бенґама, Ш. Монтеск'є, Ж. Сен-П'єра, І. Канта, Г. Гегеля.</p>	10
	<p style="text-align: center;">Практичне заняття № 1</p> <p>Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура, завдання та функції теорії міжнародних відносин. 2. Методологічні основи й методи дослідження. 3. Вітчизняна специфіка досліджень міжнародних відносин. 	2
Знати: основні парадигми і школи в теорії міжнародних відносин, їх концептуальні і методологічні особливості	<p style="text-align: center;">Тема 2. Класичні традиції і парадигми у вивченні міжнародних відносин</p> <p>Лекція № 2</p> <p style="text-align: center;">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етапи становлення та специфіка науки про міжнародні відносини. 2. Реалістичні традиції в трактуванні проблем міжнародних відносин. 3. Ідеалістичні погляди на природу міжнародних відносин. <p>Література: <i>основна:</i> 1, 7, 8, 10 <i>додаткова:</i> 11, 14,18</p>	2

1	2	3
<p>Вміти: аналізувати історичні корені виникнення міжнародних теорій</p>	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз міжнародних відносин у праці Н. Макіавеллі "Володар". 2. Г. Гроцій як засновник сучасного міжнародного права. 3. Ш. Ірине де Сен-П'єр та Е. Крюссе, І. Кант та їх концепції "вічного миру" та "універсальної історії". 	8
	<p>Практичне заняття № 2</p> <p>Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зовнішньополітичні уявлення політичної думки Стародавнього світу і античності. 2. Ідеалістичні концепції 20-х років ХХ ст. 3. Політичний реалізм. 	2
<p>Знати: основні принципи сучасних наукових шкіл теорії міжнародних відносин і розуміти специфіку трактування представниками різних шкіл сучасності</p>	<p>Тема 3. Сучасні школи та напрями в теорії міжнародних відносин</p> <p>Лекція № 3</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Модерністські теорії міжнародних відносин. 2. Неокласичні теорії міжнародних відносин. <p>Література: <i>основна:</i> 1, 7, 8, 10 <i>додаткова:</i> 11, 12, 19</p>	2
<p>Вміти: давати оцінку впливу наукових напрямків на розвиток міжнародних відносин</p>	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблема ірреального розуміння явищ і процесів у сфері міжнародних відносин. Позиція Р. Арона. 2. Зміст географічного парадоксу міжнародних відносин та основні підходи до його вирішення. 	8
<p>Вміти: давати оцінку впливу наукових напрямків на розвиток міжнародних відносин</p>	<p>Практичне заняття № 3</p> <p>Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. "Біхевіористична революція" та принципи модернізму. 2. Системні теорії міжнародних відносин. 3. Теорії зв'язку (linkage theories). 4. Факторні теорії ("теорії поля"). 	2
<p>Знати: поняття типології, ієрархії міжнародних систем та основні закономірності розвитку</p>	<p>Тема 4. Міжнародна система: суб'єкти, відносини, норми</p> <p>Лекція № 4</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та структура міжнародних систем. 2. Еволюція, цілісність і типологія міжнародних систем. 3. Критерії та особливості участі в міжнародних відносинах. 	2

1	2	3
<p>Вміти: застосовувати особливості системного підходу в аналізі міжнародних відносин</p>	<p>Література: <i>основна:</i> 7, 8 <i>додаткова:</i> 11, 15, 18</p> <p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поясніть класифікацію міжнародних систем М. Каплана. 2. Які макромоделі можуть розглядатися як ідеальні типи і чому лише дві з них є історично реальними – система балансу сил і вільна біполярна система. 	10
	<p>Практичне заняття № 4</p> <p>Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ієрархія міжнародних систем та її найважливіші закономірності. 2. Типи міжнародних систем. 3. Особливості та закономірності еволюції міжнародних систем. 	2
<p>Знати: зміст категорій: інтереси, потреби, цілі учасників міжнародних відносин</p>	<p>Тема 5. Цілі, інтереси і засоби учасників міжнародних відносин</p> <p>Лекція № 5</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Типологія цілей та інтересів. 2. Основні засоби досягнень цілей на міжнародній арені. <p>Література: <i>основна:</i> 1, 7, 8, 10 <i>додаткова:</i> 11, 12, 13</p>	2
<p>Вміти: виявляти інтереси різних суб'єктів міжнародних відносин та аналізувати їх діяльність на світовій арені</p>	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Які аргументи наводять прихильники тези про занепад ролі держав-націй? Який характер мають ці аргументи? Чи підтверджуються вони на практиці? 2. Наскільки роль недержавних міжнародних акторів порівняна з роллю держав? 	10
	<p>Практичне заняття № 5</p> <p>Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Онтологія цілей, мотивів, інтересів акторів міжнародних відносин. 2. Силкові і несилкові засоби досягнення цілей у міжнародних відносинах. 3. Групи інтересів учасників міжнародних відносин і стратегії їх досягнення. 	2

1	2	3
<p>Знати: загальні характеристики права і моралі як регуляторів міжнародних відносин</p> <p>Вміти: давати оцінку впливу морально-етичних та правових аспектів на міжнародні відносини</p>	<p align="center">Тема 6. Морально-етичні та правові аспекти міжнародних відносин</p> <p>Лекція № 6</p> <p align="center">План лекції</p> <p>1. Право і мораль як регулятори міжнародних відносин: спільність та відмінності. 2. Значення моральних цінностей для сучасного міжнародного права.</p> <p>Література: <i>основна:</i> 1, 8, 10 <i>додаткова:</i> 12, 13, 15</p> <hr/> <p align="center">Самостійна робота студентів</p> <p>1. Проблема нетотожності морально-етичних основ народів світу та її вплив на світову політику. 2. Культурний плюралізм.</p> <hr/> <p align="center">Практичне заняття № 6</p> <p>Питання до заняття:</p> <p>1. Політичні та правові механізми реалізації міжнародних відносин. 2. Значення моралі і релігії у сучасних міжнародних відносинах. 3. Мораль та етика в міжнародному середовищі.</p>	<p align="center">2</p> <hr/> <p align="center">8</p> <hr/> <p align="center">2</p>
<p>Знати: основні види та моделі структури міжнародних відносин.</p> <p>Вміти: узагальнювати та систематизувати основні положення та висновки світової наукової думки про міжнародні відносини</p>	<p align="center">Тема 7. Види та форми міжнародних відносин</p> <p>Лекція № 7</p> <p align="center">План лекції</p> <p>1. Видова структура міжнародних відносин. 2. Моделі видової структури міжнародних відносин. 3. Засоби здійснення політики в міжнародному середовищі.</p> <p>Література: <i>основна:</i> 1, 2, 7, 8, <i>додаткова:</i> 11, 13, 14, 18</p> <hr/> <p align="center">Самостійна робота студентів</p> <p>1. Моделі видової структури міжнародних відносин. Позиції Я. П'єтрася та Г. Моргентау. 2. Типи зовнішньої політики держави. Концептуальні схеми Й. Беллєрса та Дж. Розенау. 3. Моделі зовнішньої політики. Математична інтерпретація П. Мак-Гоуена. Фактори зовнішньої політики.</p>	<p align="center">2</p> <hr/> <p align="center">10</p>

1	2	3
	<p align="center">Практичне заняття № 7</p> <p>Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Типологія міжнародних відносин. 2. Проблеми ієрархічного рангування видів. 3. Поняття “зовнішня політика”. Типи зовнішньої політики держави. 	2
<p>Знати:</p> <p>зміст сучасних наукових поглядів на характер світової політики, на процеси, що відбуваються як на глобальному, так і на регіональному рівнях, в різних країнах та регіонах, основні тенденції та проблеми, які їй притаманні</p>	<p align="center">Тема 8. Міжнародні політичні відносини</p> <p>Лекція № 8</p> <p align="center">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародні політичні відносини в загальній системі міжнародних зв'язків. 2. Механізм функціонування міжнародних політичних відносин. 3. Глобальна конструкція політичної системи в умовах сучасних геополітичних зрушень. <p>Література:</p> <p><i>основна:</i> 1, 7, 8, 10</p> <p><i>додаткова:</i> 12, 13, 15,19</p>	2
<p>Вміти: структурувати проблему і виокремлювати основоположні фактори при аналізі ситуацій в різних галузях міжнародного життя</p>	<p align="center">Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль глобальних економічних і соціальних організацій у світовому політичному процесі. 2. Політичні та багатофункціональні організації різних континентів планети. 3. Неурядові організації політичної спрямованості та їх діяльність. 	8
	<p align="center">Практичне заняття № 8</p> <p>Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суб'єкти міжнародних політичних відносин. 2. Способи, форми, вектори політичних зв'язків. 3. Зовнішньополітичні стратегії держав сучасного світу. 	2
<p>Знати:</p> <p>особливості аналізу міжнародного співробітництва і інтеграції</p>	<p align="center">Тема 9. Міжнародні економічні відносини</p> <p>Лекція № 9</p> <p align="center">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економічна діяльність як особлива сфера суспільних відносин 2. Суб'єкти (актори) міжнародних економічних відносин 3. Інтеграційні економічні процеси в сучасному світі <p>Література:</p> <p><i>основна:</i> 2, 3, 10</p> <p><i>додаткова:</i> 11, 14, 16</p>	2

1	2	3
<p>Вміти: здійснювати ретроспективний та прогностичний аналіз явищ у міжнародних економічних відносинах</p>	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток міжнародних економічних відносин у Стародавньому світі, Середньовіччі, у Новий час, міжвоєнний період, у другій половині XX ст. 2. Нові тенденції в розвитку міжнародного поділу праці і світової економіки. <p>Практичне заняття № 9</p> <p>Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародна економічна система . 2. Учасники міжнародних економічних відносин. 3. Глобалізація економічних відносин. 	<p>8</p> <p>2</p>
<p>Знати: особливості інформаційної складової світових політичних процесів та глобальних змін</p>	<p>Тема 10. Міжнародні відносини у сфері культури та інформації</p> <p>Лекція № 10</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародне культурне середовище: тенденції розвитку. 2. Особливості політичної та правової культури провідних країн у системі міжнародних відносин. 3. Світовий інформаційний простір та ринок. <p>Література: <i>основна:</i> 1, 7, 8, 9 <i>додаткова:</i> 11, 14</p>	<p>2</p>
<p>Вміти: узагальнювати та аналізувати міжнародну інформацію, моделювати ситуації у міжнародних відносин</p>	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти тест за темою та описати порядок визначення рейтингової оцінки за цим тестом. 2. Знайти та проаналізувати актуальні наукові праці за цією проблематикою. <p>Практичне заняття № 10</p> <p>Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Культура як суспільне явище. 2. Релігія як носій культурних цінностей та одна з форм культури. 3. Світовий інформаційний простір. 4. Поняття та сутність інформаційної безпеки країни. 	<p>10</p> <p>2</p>
<p>Знати: поняття цілей і засобів у міжнародних відносинах, основні компоненти зовнішньополітичної могутності міжнародного актора</p>	<p>11. Засоби і методи регулювання міжнародних відносин</p> <p>Лекція № 11</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Категорія “сили” як характеристики стану відносин між суб’єктами. 2. Методи виміру силового потенціалу різних суб’єктів міжнародних відносин. 3. Форми силового впливу. Центри сили світової політики 	<p>2</p>

1	2	3
<p>Вміти: проводити інформаційно-аналітичні дослідження у галузі міжнародних відносин</p>	<p>Література: <i>основна:</i> 1, 7, 8, 10 <i>додаткова:</i> 14, 16</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття безпеки та основні теоретичні підходи до її вивчення. 2. Основні загрози міжнародній безпеці. Нові глобальні загрози. 	8
	<p>Практичне заняття № 11</p> <p>Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фактори та компоненти сили. 2. Складові силового потенціалу держави 3. Міжнародне право та можливості застосування сили в міжнародних відносинах. 	2
<p>Знати: особливості типологічного аналізу міжнародних конфліктів</p>	<p>Тема 12. Міжнародні конфлікти та кризи в сучасній світовій політиці</p> <p>Лекція № 12</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність міжнародного конфлікту та його різновиди. 2. Основні підходи до вивчення міжнародних конфліктів у політичній науці. 3. Врегулювання і попередження міжнародних конфліктів <p>Література: <i>основна:</i> 1, 4, 6, 10 <i>додаткова:</i> 12, 14, 16</p>	2
<p>Вміти: збирати, узагальнювати та аналізувати міжнародну інформацію і давати оцінку міжнародно-політичним подіям</p>	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні підходи до вивчення міжнародних конфліктів у політичній науці: психологічний (Т. Адорно, З. Фрейд), соціобіологічний напрям (С. Вільсон, А. Гелен), функціональний підхід (Т. Парсонс), діалектичний (Г. Зіммель). 2. Сучасні концепції конфлікту: “загальна теорія конфлікту” (К. Болдуінг), “позитивно-функціональний конфлікт” (Л. Козер), “теорія принципів переговорів” (Р. Даль, А. Рапопорт), “конфліктна модель суспільства” (Р. Даренфорд). 	8

1	2	3
	<p align="center">Практичне заняття № 12</p> <p>Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наукові дослідження проблем міжнародних конфліктів 2. Динаміка розвитку міжнародних конфліктів 3. Головні механізми розв'язання міжнародних конфліктних ситуацій 	2
<p>Знати: загальні принципи функціонування органів дипломатичної та консульської служби</p> <p>Вміти: проводити інформаційно-аналітичні дослідження у галузі міжнародних відносин</p>	<p align="center">Тема 13. Дипломатія як засіб регулювання міжнародних відносин</p> <p>Лекція № 13</p> <p align="center">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дипломатія та дипломатична служба держав. 2. Історичні етапи розвитку світової та української дипломатії. 3. Дипломатичні функції та способи їх забезпечення <p>Література: <i>основна:</i> 5, 6, 7 <i>додаткова:</i> 11,12, 13</p> <p align="center">Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Порівняйте повноваження парламентів у сфері зовнішньої політики України та США. 2. Схарактеризуйте структуру Міністерства закордонних справ України. 3. Спробуйте визначити переваги та недоліки традиційної та нової дипломатії. <p align="center">Практичне заняття № 13</p> <p>Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення поняття та суті термінів „дипломатія”, „дипломат”, „дипломатична служба”. 2. Традиційні функції дипломатичних представництв. 3. Способи та засоби виконання дипломатичних функцій. 	2
<p>Знати: основні параметри дискусій з питань щодо сучасних тенденцій в галузі міжнародних відносин та безпеки</p>	<p align="center">Тема 14. Україна в сучасних міжнародних відносинах</p> <p>Лекція № 14</p> <p align="center">План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Україна у новому світовому порядку. 2. Україна і всесвітні міжнародні організації. 3. Україна і загальноєвропейські міжнародні організації. 4. Україна і регіональні міжнародні організації. 	2

1	2	3
<p>Вміти: використовувати аналітичні навички по осмисленню мегатенденцій та мегатрендів глобального розвитку</p>	<p>Література: <i>основна:</i> 8, 9, 10 <i>додаткова:</i> 11, 15</p>	
	<p>Самостійна робота студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте документ "Про Основні напрями зовнішньої політики України". 2. Чи є перспективи співробітництва України з КНР? 3. Чи є країни Тропічної Африки одним з пріоритетних напрямів зовнішньої політики України? 4. У чому полягає стратегічна важливість країн Близького та Середнього Сходу для нашої держави? 	8
	<p>Практичне заняття № 14</p> <p>Питання до заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні принципи, завдання та напрями зовнішньої політики України. 2. Україна і міжнародні організації світового і регіонального рівнів. 	2
<p>ВСЬОГО:</p>		180/6

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Капітоненко М. Теорія міжнародних відносин. Чернівці : Книги - XXI, 2019. 271 с.
2. Мальський М. З. *Теорія міжнародних відносин : Підручник / М. З. Мальський, М. М. Мацяк. 4-те вид., перероб. та допов. – Київ : Знання, 2011. 461 с.*
3. Міжнародні економічні відносини : підручник / [А. П. Голіков та ін.] ; за ред. проф. А. П. Голікова, проф. О. А. Довгаль ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. - Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2015. 463 с.
4. *Міжнародні економічні відносини : опорний конспект лекцій / авт.: Т. М. Мельник, В. В. Юхименко, Л. П. Кудирко, Н. О. Іксарова, Ю. І. Головня, К. І. Ладиченко, В. В. Тронько. К. : КНТЕУ, 2014. 214 с.*
5. Міжнародні конфлікти сучасності: теорія і практика аналізу: навчально-методичний посібник/ Білецька Т. В., Ігнат'єва Т. В. Кам'янець-Подільський, 2020. 50 с.
6. Сагайдак О.П. Дипломатичний протокол та етикет : підручник / О. П. Сагайдак. - К. : Знання, 2017. - 326 с.
7. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика : навч. посіб. / [М. П. Требін та ін.] ; за ред. проф. М. П. Требіна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків : Право, 2016.
8. *Цимбалістий В. Ф. Теорія міжнародних відносин : навч. посібник / В. Ф. Цимбалістий. 3-тє вид., допов. та перероб. Львів : Новий світ-2007. 360 с.*

Додаткові

9. Багацький Є. В. Міжнародні відносини та політика держав в умовах глобальних трансформацій: аналіз сучасної політичної думки: монографія / [Багацький Є. В. та ін. ; за заг. ред. І. М. Коваля, О. І. Брусиловської] ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Ін-т соц. наук. Одеса : ОНУ, 2016. 408 с.
10. Воронянський О.В. Політологія: підручник / [Воронянський О. В., Кулішенко Т. Ю., Скубій І. В.] ; Харків. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. Петра Василенка. - Харків : ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. - 179 с
11. Лісовський П.М. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація : Навч. посіб. / П.М. Лісовський. – К.: Кондор-Видавництво, 2017. 156 с.
12. Міжнародні організації. Кредитно-модульний курс.: 3-тє вид. перероб. та доп. Навч. посібн. / За ред. Козака Ю. Г., Ковалевського В. В., Логвінової Н. С., – К.: Центр учбової літератури, 2018. 344 с.
13. Основи теорії міжнародних відносин : Навч. посібник / Л.О.Дорош, М.В. Здоровега, О.Я.Івасечко, У.В. Ільницька, О.В. Кукарцев, Ю.Р.Лемко, Ю.Я. Тишкун, Я.Б.Турчин. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 244 с.

14. Ковальчук О. Я. Математичне моделювання і прогнозування в міжнародних відносинах. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 423 с.
15. Рокоча В.В. Глобальна економіка: парадигми та парадокси розвитку: монографія / В.В. Рокоча, Б.М. Одягайло, В.І. Терехов. К.: Університет економіки та права "КРОК", 2017. 314 с.
16. Свидрук І.І. Психологія управління та конфліктологія: підручник / Свидрук І. І., Миронов Ю. Б. ; Центр. спілка спожив. т-в України, Львів. торг.-екон. ун-т. - Львів : Вид-во Львів. торг.-екон. ун-ту, 2017. 319 с.
17. Теорії міжнародного бізнесу : підручник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів / О. Рогач. К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. 687 с.
18. The Globalization of World Politics: An Introduction to International Relations. [John Baylis](#). Oxford University Press. 2020 p. 648 pp.
19. Handbook of Critical International Relations. Steven C. Roach, Edward Elgar Publishing, 2020 p. 384 pp.

Інтернет-ресурси

20. International Monetary Fund. Офіційний сайт. Режим доступу: <http://imf.org>
21. The European Union. Офіційний сайт. Режим доступу: <http://europe.eu.int>
22. World Bank. Офіційний сайт. Режим доступу: <http://www.worldbank.org>
23. World Trade Organization. Офіційний сайт. Режим доступу: <http://www.wto.org>
24. Верховна Рада України. Офіційний сайт. Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
25. Національна бібліотека України ім. академіка Володимира Вернадського. Офіційний сайт. Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua>
26. Національна парламентська бібліотека України. Офіційний сайт. Режим доступу: <http://nplu.kiev.ua>
27. Представництво Європейської комісії в Україні. Офіційний сайт. Режим доступу: <http://delukr.ces.eu.int>
28. Представництво ООН в Україні. Офіційний сайт. Режим доступу: <http://www.un.kiev.ua>
29. Центр європейських досліджень. Офіційний сайт. Режим доступу: <http://eu.org.ua.ipro>